

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 8 februari 1936 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av väckt motion rörande ändring av gällande införsellag.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 363, vilken behandlats av första lagutskottet, ha herrar *Elmroth* och *Nilsson* i Hörby hemställt, att riksdagen måtte besluta sådant tillägg till gällande införsellag, att Konungen tillerkändes befogenhet att beträffande viss del av landsbygden förordna, att exekutionsbiträde skulle äga handlägga ärenden angående införsel till gäldande av utskylder eller allmänna avgifter.

Beträffande de skäl, som föranlett motionärernas hemställan, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till motionen.

Lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta — här benämnd införsellagen — avsåg ursprungligen endast införsel för vissa underhållsbidrag men utsträcktes sedermera att gälla även beträffande oguldna utskylder och allmänna avgifter. Enligt införsellagen gäller såsom huvudregel att behörigheten att meddela beslut om införsel tillkommer utmätningsman, d. v. s. i regel stadsfogde i stad och landsfiskal å landet. Innan beslut i ärendet meddelas, har utmätningsmannen att inhämta upplysning angående de omständigheter, vilka kunna vara av betydelse vid prövning av ärendet. Vid meddelande av införselbeslut skall bestämmas det belopp som till skattens gäldande skall innehållas av den skattskyldiges avlöning i den mån densamma förfaller, varjämte skall föreskrivas, att vid varje avlöningstillfälle visst angivet belopp, motsvarande vad den skattskyldige kan anses behöva till underhåll för sig själv och sin familj, skall förbehållas honom samt att avlöning förty må innehållas endast i den mån avlöningen överskjuter sistnämnda belopp. Utmätningsmannen kan sedermera förordna om jämkning i sådant beslut.

Genom lag den 20 april 1934 fogades till 21 § införsellagen, vilken paragraf förut i sju olika stycken behandlade införsel för oguldna utskylder eller allmänna avgifter, ett nytt stycke av följande lydelse:

8) Finnes beträffande viss stad erforderligt att ärenden angående införsel till gäldande av utskylder eller avgifter skola kunna handläggas jämväl av exekutionsbiträde, äge Konungen därom förordna; och skall i ty fall vad om utmätningsman gäller tillämpas å sådant biträde.

I motionen hemställes, att riksdagen måtte besluta att i detta stycke införa orden »jämväl för viss del av landsbygden».

Närmare föreskrifter angående indrivning av utskylder och allmänna avgifter äro meddelade i restindrivningsförordningen den 13 november 1931. I 1 § stadgas, att därest indrivning skall äga rum av utskylder och vissa avgifter m. fl. medel, det åligger vederbörande utmättningsman att med iakttagande av förordningens föreskrifter »verkställa indrivningen och för sådant ändamål förrätta utmätning eller, där indrivningen avser utskylder eller allmänna avgifter, bevilja införsel ävensom avgiva redovisning». Enligt 3 § äger utmättningsman åt exekutionsbiträde å landet eller i viss ordning utsett exekutionsbiträde i stad uppdraga att verkställa indrivning av de medel som i förordningen avses och att för sådant ändamål förrätta utmätning av lös egendom eller, där fråga är om stad, beträffande vilken förordnande jämlikt 21 § 8) införsellagen meddelats, och indrivningen avser utskylder eller allmänna avgifter, bevilja införsel. Då exekutionsbiträde förrättat utmätning, skall det därvid förda protokollet av honom genast insändas till utmättningsmannen, som har att med ärendet vidare lagligen förfara, d. v. s. bland annat försälja det utmätta godset. Av exekutionsbiträde indrivna medel skola redovisas till utmättningsmannen.

Enligt gällande lydelse av kungörelsen den 18 december 1925 med vissa bestämmelser angående exekutionsbiträden förstås med exekutionsbiträde å landet fjärdingsman eller annan polisman, som har att biträda vid åtgärd i utsökningsmål m. m.

Vid 1932 års riksdag yrkades i två inom andra kammaren väckta, likalydande motioner, nr 267 och 369, att riksdagen skulle avlåta skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om sådan lagändring, att exekutionsbiträde och fjärdingsman bleve befogade meddela beslut om införsel för skatt. Första lagutskottet hemställde i avgivet utlåtande, nr 13, att motionerna icke måtte till någon riksdagens åtgärd föränleda. Såsom skäl härför anförde utskottet, efter en redogörelse för vad i ärendet tidigare förekommit, bland annat följande:

Då meddelande av beslut om införsel förbehållits utmättningsmännen själva, jämväl när fråga vore om utskylder, under det att exekutionsbiträdena tillerkänts befogenhet att beträffande sådana restantieposter, som utmättningsmannen givit dem uppdrag att indriva, även verkställa utmätning, måste detta förhållande antagas ha haft sin grund däri, att handhavandet av det förra förfarandet i motsats till det senare ansetts icke lämpligen böra anförtros exekutionsbiträdena. En sådan uppfattning torde också ha skäl för sig. Att utmätning skedde för indrivning av utskylder torde jämförelsevis sällan inträffa och exekutionsbiträdenas befogenhet härutinnan inskränkte sig till att taga lös egendom i mät; den vidare handläggningen av ärendet ankomme å utmättningsmannen. Införselinstitutet hade däremot synnerligen vidsträckt användning i indrivningsverksamheten, och förordnande om införsel innebure ofta ett vittgående och långvarigt ingrepp i vederbörandes ekonomiska förhållanden. Fastställandet av det belopp, som vid varje avlöningstillfälle skulle innehållas, samt det minimibelopp, som skulle förbehållas löntagaren, kunde tydligen innefatta en mycket grannlaga prövning av stor vikt för den enskilde. Av största vikt syntes dessutom vara,

att enhetliga grunder för dessa beslut i görligaste mån tillämpades. Detta skulle svårligen kunna ske, om i ett och samma samhälle, kanske hos en och samme arbetsgivare, olika exekutionsbiträden hade att självständigt förordna om införsel för skatt. Måhända kunde också antagas, att ett ordentligt fullgörande av skyldigheterna från arbetsgivarnas sida snarare kunde förväntas, därest införselförfarandet handhades av tjänstemän med större auktoritet än exekutionsbiträdena.

Det dittills tillämpade förfaringssättet i fråga om meddelande av beslut om införsel för skatt syntes sålunda utskottet böra bibehållas.

Båda kamrarna biföllo utskottets hemställan.

I propositionen nr 125 vid *riksdagen år 1934* framlades för riksdagen det förslag angående tillägg till 21 § införsellagen, som sedermera den 20 april 1934 på sätt ovan angivits upphöjdes till lag. Föredragande departementschefen anförde i propositionen bland annat följande:

Av vad i ärendet förekommit framgår, att, oaktat enligt gällande bestämmelser meddelande av beslut om införsel skall ankomma å utmätningsmännen, såväl i Stockholm som i vissa andra större städer exekutionsbiträdena alltsedan införselinstitutet erhållit tillämpning jämväl i avseende å skatt självständigt meddelat beslut om införsel till gäldande av utskylder och allmänna avgifter. På grund av det stora antalet sådana införselärenden har det nämligen icke varit möjligt för utmätningsmännen att själva hinna handlägga desamma. Då det sålunda tillämpade förfaringssättet icke lärer hava varit förenat med några olägenheter, torde knappast böra ifrågakomma att söka åvägabringa ändring i praxis därhän att den kommer i överensstämmelse med lagens föreskrifter. I stället synes man nu böra träffa sådana bestämmelser att hinder författningens ej möter att i de städer, där så prövas erforderligt, tillämpa förfaringssättet.

Då behov att kunna anlita exekutionsbiträden för handläggning av ifrågavarande ärenden föreligger endast beträffande de större städerna, saknas anledning att nu helt allmänt tillägga nämnda befattningshavare behörighet att handlägga dessa ärenden. Härutinnan må jämväl erinras att förslag i sådan riktning så sent som år 1932 varit föremål för riksdagens prövning utan att vinna någondera kammarens bifall. Å andra sidan torde man ej heller böra i lagen uppdraga någon bestämd gräns i förevarande hänseende mellan de olika städerna allt efter deras storlek. Däremot synes frågan lämpligen kunna lösas på det sätt att Kungl. Maj:t i lagen bemyndigas att tillägga exekutionsbiträde i stad behörighet att handlägga ärenden angående införsel för skatt. Med en sådan anordning skulle följa möjlighet att i varje särskilt fall pröva såväl behovet av utsträckt behörighet för exekutionsbiträde som ock huruvida därav kunde föranledas olägenhet.

Vid samma riksdag väcktes inom andra kammaren en motion, nr 546, av herr Elmroth, däri hemställdes om ett tillägg till Kungl. Maj:ts förslag av samma innebörd som det i den nu föreliggande motionen yrkade tillägget. Till stöd för 1934 års motion anfördes bland annat:

Det torde väl vara en tidsfråga, när exekutionsbiträden även på landsbygden (fjärdingsmännen) måste övertaga handläggningen av ifrågakomna införselärenden.

Naturligtvis kan det inte förnekas, att handhavandet av befogenhet att meddela införsel är ett ytterst grannliga uppdrag, men det må ock framhål-

las, att fjärdingsmännen i de allra flesta fall äro, genom sin intima kontakt med människorna inom respektive tjänstgöringsområden, så väl förtrogna med folkets levnadsvillkor och i det enskilda fallet i regel så bra underkunniga om gäldenärs levnads- och familjeförhållanden, bostadsförhållanden, underhållsskyldighet, inkomstmöjligheter m. m., att en dylik kännedom beträffande de omständigheter, som äro av betydelse för och vid bestämmande av införselbeloppen, uppväger vad som eventuellt brister i juridiskt vetande.

Därest fjärdingsmännen få befogenhet att efter utmätningsmans uppdrag meddela införsel för uttagande av utskylder och allmänna avgifter, bör av praktiska skäl utmätningsmannen likväl äga befogenhet att, om så skulle anses påfordrat, vidtaga jämkning i fjärdingsmannens införselbeslut. Man torde även kunna tänka sig, att av fjärdingsmannen meddelat införselbeslut skulle underställas utmätningsmannens prövning, men givetvis skulle fjärdingsmannens beslut gå i verkställighet, så länge detsamma icke upphävts av utmätningsmannen.

Det torde väl knappast behöva tilläggas, att, därest fjärdingsmännen finge befogenhet att meddela införselbeslut, detta skulle innebära större skyndsamt i handläggningen av dylika ärenden (då onödigt omgång skulle försvinna) jämte ett avsevärt minskat besvär för utmätningsmännen. Och sist men inte minst: Otivelaktigt skulle såväl det allmänna — stat och kommun — som jämväl enskilda hava nytta och gagn av, att en föråldrad och otidsenlig lag på grund av återopade omständigheter äntligen bleve ersatt med bestämmelser, som bättre motsvara kravet på ett modernt och framför allt praktiskt indrivningsförfarande.

Första lagutskottet, som behandlade nämnda proposition och motion, anförde i avgivet utlåtande, nr 37, bland annat:

I förevarande proposition har ådagalagts, att förhållandena i de största städerna icke medge att utmätningsmännen själva handlägga alla införselärenden. Fördenskull föreslås, att Kungl. Maj:t skall tillerkännas befogenhet att beträffande *viss stad* förordna att ärenden angående införsel till gäldande av *utskylder eller avgifter* skola kunna handläggas jämväl av exekutionsbiträden. Med hänsyn till förslaget begränsade innebörd och då exekutionsbiträdena i de största städerna kunna antagas vara kompetenta att handlägga ifrågavarande införselärenden, anser sig utskottet härutinnan kunna fråntråda de betänkligheter utskottet uttalade år 1932.

I den med anledning av propositionen väckta motionen hemställes, att Kungl. Maj:t skulle tilläggas befogenhet att jämväl för *viss del av landsbygden* förordna att exekutionsbiträde skulle äga att handlägga ärenden angående införsel till gäldande av utskylder eller avgifter. I denna del vidhåller utskottet emellertid sin år 1932 uttalade uppfattning.

Utskottet kan sålunda icke förorda en längre gående utvidgning av exekutionsbiträdenas befogenhet än den som innefattas i Kungl. Maj:ts förslag. När utskottet tillstyrker detta förslag förutsätter utskottet även att, i den mån Kungl. Maj:t ej meddelat förordnande som där avses, utmätningsmännen skola utan undantag själva handlägga förekommande införselärenden.

Utskottet hemställde, att propositionen måtte av riksdagen bifallas samt att motionen måtte anses besvarad genom utskottets hemställan i fråga om propositionen.

I en vid utlåtandet fogad reservation anförde herr Lindqvist, att enligt hans

mening den befogenhet, som enligt propositionen skulle tillkomma Kungl. Maj:t i fråga om stad, borde utsträckas att omfatta även stadsliknande samhällen.

Riksdagen biföll utskottets hemställan.

Här må slutligen nämnas, att förordnande jämlikt 21 § 8) införsellagen av Kungl. Maj:t meddelats allenast beträffande ett fåtal av de större städerna.

Förevarande motion är i huvudsak likalydande med ovan omförmälda, vid riksdagen år 1934 väckta motion.

Enligt vad utskottet inhämtat är frågan om en omorganisation av landsfiskalsbefattningarna för närvarande föremål för utredning inom justitiedepartementet. Det kan förutsättas, att frågan om arbetsuppgifterna för exekutionsbiträdena å landet i samband därmed ägnas uppmärksamhet. Med hänsyn härtill torde riksdagen, vilken så sent som år 1934 tagit ställning till den i motionen väckta frågan, icke böra nu ånyo ingå i prövning därav. Utskottet får alltså hemställa,

Utskottet.

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 8 februari 1936.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerman, Anderson i Hägelåkra, Velander*, Branting*, Henriksson, Karlsson i Gillberga, Englund och Verner Andersson;

från andra kammaren: herrar Lindqvist och Nilsson i Antnäs*, fru Östlund, herr Olsson i Rimfors*, fröken Wellin samt herrar Lindberg i Umeå och Johansson i Bro*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.